

Forten en schansen

Restanten in het landschap uit de tachtigjarige oorlog

Afstand: 30 km.
De route kan ook zonder kaart gefietst worden.

Start: VVV kantoor Sluis, Belfort (Markt). Via Vrijstraat, Walplein en Kaai kom je bij knooppunt 98.

In deze streek liggen wat men noemt de Staats-Spaanse linies. Ze herinneren aan de strijd tussen de Staatsen (Noordelijke Nederlanden) en de Spaansen (Zuidelijke Nederlanden) tijdens de tachtigjarige oorlog (1568-1648).

Staats-Spaanse Linies kenmerken zich door bouwwerken van aarde. Dit materiaal was hier ruim voorhanden, zodat fortificaties (schanzen of redoutes) snel en goedkoop

konden worden opgeworpen. Aarde was ook beter bestand tegen kanonskogels.

In de 80-jarige oorlog is dit gebied grotendeels onder water gezet om de opmars van de Spanjaarden te stuiten.

De meeste schansen, dijken en natuurgebieden worden beheerd door stichting Het Zeeuwse Landschap (HZL).

Sluis (98)

Rond 1400 was Sluis de grootste haven van Noord-Europa. De stad had haar succes te danken aan de ligging aan Het Zwin en aan haar rol als overslaghaven van Brugge en Gent. Tijdens de 80-jarige oorlog zijn de middeleeuwse muren als verdediging vervangen door aarden wallen. Van de middeleeuwse vestingwerken vind je nog overblijfselen in de Westpoort, Waterpoort, Zuidpoort en Oostpoort. Je fietst langs de Westpoort (Stenen beer) waar je ook een uitgebreider infobord kunt bekijken.

Kruisdijkschans

Elderschans (70)

De Elderschans is na 1604 opgericht door de Staatsen, ter verdediging van Aardenburg. Het lag strategisch op het kruispunt waar de wegen naar Heille en Sluis zich splitsen. Het ging om een schans met dubbele omwalling waarvan de binnen- en buitengracht nog zichtbaar zijn. Later werd het een buitenplaats. Het huidige kasteel is 19^e eeuws.

Zuidpoort (99)

Kruisdijkschans (halfweg tussen 99 en 70)

De Kruisdijkschans dateert uit 1640, en was onderdeel van een verdedigingslinie tussen Sluis en Aardenburg. Eind 17de eeuw kwam de Kruisdijkschans in verval. In 1762 bouwde de familie Hennequin de schans om tot een landhuis. Later gebruikt als boerenbedrijf. Het woonhuis is nu door Het Zeeuwse Landschap in 18de eeuwse toestand hersteld. Zie ook infoborden ter plekke.

Elderschans

Aardenburg (halfweg tussen 70 en 71 stop je bij de Kikkerfontein)

De Romeinen bouwden hier een ommuurd castellum. In de middeleeuwen groeide dit plaatsje 'Rodenburg' uit tot een bloeiende handelshaven. De Sint Baafskerk draagt nog steeds een schip op haar toren. Na de 14^e eeuw trad verval in. De 17^e eeuwse omwalling kwam rond een sterk gekrompen Aardenburg. De fontein met kikkers zijn een knipoog naar de spotnaam van de Aardenburgenaren. Volg nu de Catalijne route via de Draaiburgseweg en sla rechtsaf de Olieweg in en een paar honderd meter verder vind je links de Olieschans.

*Impressie op muur, tegenover castellum
Aardenburg*

Olieschans

Oorspronkelijk een Spaans fort. Na de veroveringen van 1604 heraangelegd door de Staatsen. Dankzij de restauratie door HZL zijn bastions, courtines (verbinding tussen bastions), glacis (dijk met schuine helling) en delen van de gracht goed te zien. Bij die restauratie is ook een boomkikkerbiotoop

nagestreefd: met succes want de boomkikker komt hier weer voor. Het is een kleine, gifgroene kikker, die leeft in ondiepe poelen en graag op bramenbladeren zit te zonnen. Na 2 km bij de T-splitsing rechts en de volgende weg links. Op het eind bereik je de Isabelladijk (knooppunt 76).

Olieschans

Sofiapolder

De Sofiapolder is een weide- en moerasland-schap. De polder is bedijkt in de tijd van Napoleon en is gelegen in een voormalige getijdengeul: het Coxysche Gat, later de Passageule genoemd. De Sofiapolder leent zich voor het spotten van vogels. Volg vanaf hier de bordjes richting (78).

Sofiapolder

Groote Gat

Groote Gat (78)

Rechts ligt Het Groote Gat; een restant van de Brugse Vaart, gegraven in de 16e eeuw in opdracht van Brugge om deze stad vanuit zee bereikbaar te houden. Aan de zuidkant hiervan ligt de Nieveltschans. Deze was onderdeel van de linie van Oostburg, opgebouwd na 1604 ter verdediging tegen de Spanjaarden. In 1673 werd deze linie opgeheven en afgebroken. De schans is in 2011 beter zichtbaar gemaakt. Extra uitleg is te vinden op een groot infobord. Vanaf hier richting (47, 46, 40 en 95) volgen.

Polders

Je fietst hier door Zwinpolders die rond 1800 zijn ontstaan. Op de noordoosthoek van het golfterrein lag de redoute 'Melk en Brokken', onderdeel van de linie van Oostburg.

Austerlitzdijk

De rechte straat tot knooppunt 95, is de Austerlitzdijk. Dijken herinneren ons aan eeuwenlange inpolderingsactiviteiten. In deze streek zijn de meeste dijken beplant met knotbomen.

Oostpoort (97) Vanaf hier ga je via (96) terug naar (98) zie eventueel info op de poort

De Oostpoort was eens de mooiste stadspoort van Sluis en is verbonden met het volksverhaal van de klokkenluider Jantje van Sluis. In 1606 voerden de Spanjaarden een aanval uit op de Oostpoort en op een afgesproken tijd zou de aanval starten, Doordat Jantje van Sluis toevallig die nacht dronken was, verzaakte hij zijn plicht de klok te luiden waardoor de Spanjaarden te laat met de aanval starten en Sluis de tijd kreeg zich te mobiliseren om de aanval af te slaan.

Oostpoort